

رابطه ویژگی های شخصیتی و سبک های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد تبریز

دکتر سید داوود حسینی نسب^۱

دکتر رحیم بدری^۲

آیسان قائمیان اسکویی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و سبک های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد تبریز صورت گرفته است. در این پژوهش تعداد ۳۲۵ نفر به روش تصادفی طبقه ای از میان دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد تبریز در سال ۱۳۸۸ انتخاب و پرسشنامه های پنج عاملی شخصیت نئو، پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک-والاس، نسخه دوم مقیاس شیوه مقابله با تعارض رحیم را تکمیل نمودند. طرح تحقیق پژوهش حاضر از نوع همبستگی بوده و داده های آن با ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیری با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. یافته های پژوهش نشانگر همبستگی مثبت معنی دار در سطح کمتر از ۰.۰۱ بین ویژگی های شخصیتی (توافق پذیری، برونگرایی، دلبذیر بودن، انعطاف پذیری) و سازگاری زناشویی و همچنین همبستگی منفی معنی دار در سطح کمتر از ۰.۰۱ بین سازگاری زناشویی، و بین ویژگی روان رنجورخویی و سازگاری زناشویی بود، از این میان (باوجدان بودن، توافق

^۱ - استاد دانشگاه آزاد اسلامی تبریز (D.Hosseinasab@gmail.com)

^۲ - استادیار دانشگاه تبریز

^۳ - کارشناس ارشد روان شناسی عمومی

پذیری، روان رنجوری) توان پیش بینی سازگاری زناشویی را داشتند که سبک همراهانه، سبک مصالحه گرانه همبستگی مثبت معنی داری با سازگاری زناشویی داشته ($P < 0/01$)، و دو سبک همراهانه و حاضر خدمتی توان پیش بینی سازگاری زناشویی را داشتند. تحلیل رگرسیون گام به گام با ورود ویژگی های شخصیتی و سبک های حل تعارض نشان داد باوجدان بودن، توافق پذیری، روان رنجورخویی و سبک همراهانه توان پیش بینی سازگاری زناشویی را به صورت معنی داری دارند ($P < 0/05$) و بالاخره اینکهبین زن و مرد از نظر میزان سازگاری زناشویی تفاوت معنی داری بدست نیامد.

واژه‌های کلیدی: سازگاری زناشویی، ویژگی های شخصیتی، سبک های حل تعارض

بین فردی، دانشجویان متاهل

مقدمه

ازدواج یک مولفه بسیار مهم و با ارزش در حیات انسان تلقی می گردد، ازدواج یک نهاد اجتماعی است که پایه و اساس ارتباط انسانی را تشکیل می دهد. بواسطه ازدواج مرد و زن از طریق یک نیروی ناشی از غرایز، آیین محبت و عشق به هم جذب می شوند، بطور آزادانه و کامل متعهد یکدیگر شده تا واحد پویایی را بعنوان خانواده ایجاد نمایند (احمدی و همکاران، ۱۳۸۴). به این دلیل خانواده تنها نظام اجتماعی است که رسماً در همه جوامع پذیرفته شده است. خانواده محیطی مقدس، باصفا و به زیباترین تعبیر قرآنی محل سکون و آرامش واقعی است (سوره روم، آیه ۲۱).

آنچه در ازواج مهم می باشد سازگاری زناشویی و رضایت از ازدواج است. سازگاری زناشویی برونسازی زن و شوهر با یکدیگر، در هر مقطعی از زمان است (ثنایی، ۱۳۷۹) و فرایندی است که در طول زندگی زن و شوهر بوجود می آید، زیرا لازمه آن انطباق سلیقه ها، شناخت صفات شخصیتی، ایجاد الگوهای مروده ای است (لاسول و لاسول، نقل از احمدی و همکاران، ۱۳۸۴). سازگاری زناشویی بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسانها تاثیر می گذارد. در واقع سنگ

زیر بنای عملکرد خوب خانواده است و نقش والدینی را تسهیل می کند (کامینگ و اوریلی، نقل از احمدی و همکاران، ۱۳۸۴)، عمر زن و شوهر را زیاد می کند (کومبز، ۱۹۹۱)، باعث افزایش سلامتی (دمو، آلین، ۱۹۹۶)، توسعه اقتصادی (وایت، نقل از احمدی، فتحی آشتیانی، نوابی نژاد، ۱۳۸۴)، رضایت بیشتر از زندگی (ناک، ۱۹۹۵)، کاهش مشکلات روانشناختی (ریچارد و همکاران، ۱۹۹۰؛ هورویتز، هلن و سندرا، ۱۹۹۷)، مدیریت بهتر تعارض (آبراهام و براین، ۲۰۰۰)، مهارتهای بهتر ارتباطی و حل مسأله (جانسون و همکاران، ۲۰۰۵؛ رضازاده، ۱۳۸۷)، مهارتهای بهتر حل تعارضات (شفیعی نیا، ۱۳۸۱) می شود.

عوامل متعددی بعنوان عامل موثر بر سازگاری زناشویی شناسایی شده است که از بین آنها می توان به عوامل زمینه ای- فردی مختلفی از قبیل: خانواده اصلی (وضعیت ازدواج والدین، وضعیت بهداشت روانی والدین، وضع کارکرد خانواده پدری)؛ عوامل اجتماعی فرهنگی (میزان حمایت والدین زوجین، سن ازدواج، آموزش و تحصیلات، درآمد و شغل، طبقه و گروه اجتماعی، نوع جامعه)؛ وضعیت فعلی زندگی (حمایت دوستان، فشارهای درونی و بیرونی)؛ عوامل ارتباطی- دوجانبه ای از قبیل: همگنی (همسانی در مذهب، همسانی در وضعیت اجتماعی- اقتصادی، همسانی در سن، همسانی در هوش، همسانی در تحصیلات، همسانی در ویژگی های کلی شخصیتی)؛ فرایندهای بین فردی (درجه و میزان شناخت یکدیگر، مدت نامزدی و ازدواج، روابط قبل از ازدواج، حاملگی و تولد کودک، مهارتهای ارتباطی)؛ ویژگی های فردی (سلامت عاطفی، ویژگی های شخصیتی، مهارتهای بین فردی، انطباق با آداب و رسوم، سلامت جسمانی) اشاره کرد (نقل از احمدی و همکاران، ۱۳۸۴).

بنابراین در یک دید کلی در مطالعات مربوط به شناسایی عوامل تاثیرگذار بر کیفیت زناشویی، دو دیدگاه مطرح شده است، دیدگاه درون شخصی و دیدگاه برون شخصی. بنظر می رسد در دیدگاه درون شخصی، صفات شخصیتی و

الگوهای تعامل بین فردی در کیفیت روابط زوجین اهمیت دارد (کاگلین، هوستون و هاتس، نقل از احدی، ۱۳۸۶). اما آنچه نقش آن به خوبی شناخته نشده ترکیب ویژگی های شخصیت و شیوه های حل تعارض بین فردی در سازگاری زناشویی است.

آپورت به پیوند ویژگی های مختلف شناختی و عاطفی انسان به شخصیت تاکید می کند و معتقدند شخصیت سازمان پویای درون شخصی است که از نظام های روانی جسمانی تشکیل یافته، و این نظام ها الگوهای شاخص رفتار، افکار، و احساسات شخص را ایجاد می کند (پور شریفی، مهریار، ۱۳۸۲). و به درک ما از رفتار یک فرد خاص کمک می کند که به پیش بینی بهتر اعمال آتی یک فرد خاص می انجامد (لاینون و گود اشتاین، ۱۳۸۲، ص ۳۳). در همین رابطه نتایج پژوهش های مختلف مانند (عبداله زاده، ۱۳۸۲؛ احدی، ۱۳۸۶؛ برادبوری و فین چام، ۲۰۰۰؛ نمچکوالسن نقل از شکرکن و همکاران، ۱۳۸۵؛ واتسون، فوبارد و وایز، ۲۰۰۰؛ وایت و همکاران، ۲۰۰۴؛ فیشر و مک نولتی، ۲۰۰۸) نشان می دهد ابعاد مختلف شخصیت نقش مهمی در تبیین سازگاری زناشویی دارند. چنانچه بررسی مجموع این پژوهش ها حاکی از آن است که بین ابعاد شخصیتی برون گرایی، دلپذیری و باوجدان بودن با رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد. و بعد روان رنجورخویی بصورت منفی با رضایت زناشویی در ارتباط استو در مورد تاثیر تجربه پذیری همگرایی کمتری بین پژوهش های مختلف وجود دارد.

عامل دیگری که احساس می شود می تواند سازگاری زناشویی را تحت تاثیر قرار دهد وجود تعارض بین زوجین است (کودمیر و همکاران، ۲۰۰۸). البته مهم تر از وجود تعارض، شیوه های حل تعارض زن و شوهر است که عامل تضاد یا تداوم زندگی زناشویی است. چنانچه تحقیق آبراهام و براین (۲۰۰۰) نشان می دهد، سبک مدیریت تعارض مشارکتی با هر دو رضایت زناشویی و رضایت از همسر همبستگی مثبت بالایی دارد. و هر زمانی که یکی یا هر دو همسر از سبک مدیریت

تعارض رقابتی استفاده می کردند سطح پایین رضایت زناشویی گزارش می کردند. اساساً بیش از ۹۰ درصد زوج های آشفته، مشکلات ارتباطی را بعنوان مساله اصلی در روابط خود بیان می کنند (نقل از رضازاده، ۱۳۸۷). وجود تعارض در زندگی شخصی و اجتماعی بخش اجتناب ناپذیر هستی انسان است. تعارض می تواند بصورت مثبت به کیفیت روابط و هم به رشد تعارض بیانجامد (باباپور، ۱۳۸۵). بدین ترتیب داشتن شیوه های حل تعارض منطقی، مانع موثری در برابر تعارض های منحل کننده خانواده است و حتی می تواند به حل بهتر مسائل پیش روی زوجین کمک کند. بنابر دلایل فوق، تحقیق حاضر با هدف تعیین رابطه دو متغیر مهم تیپ های شخصیتی و شیوه های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی در بین دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد تبریز صورت گرفته است. در این راستا فرضیه ها و سؤال تحقیق به صورت تنظیم گردید تا سازگاری زناشویی در قالب این دو مفهوم ویژگی های شخصی و سبک های حل تعارض بین فردی تبیین گردد.

۱- بین عامل مختلف شخصیتی و سازگاری زناشویی دانشجویان رابطه وجود دارد.
۲- بین سبک های مختلف تعارض بین فردی و سازگاری زناشویی دانشجویان رابطه وجود دارد.

۳- بین زنان و مردان دانشجو از نظر میزان سازگاری زناشویی تفاوت وجود دارد.
۴- هر کدام از سبک های حل تعارض بین فردی و ویژگی های شخصیتی چه سهمی در سازگاری زناشویی دارند؟

روش کار

مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی می باشد، جامعه آماری آن شامل کلیه دانشجویان متاهل زن و مرد دانشگاه آزاد واحد تبریز می باشد که در سال ۱۳۸۸ در این دانشگاه تحصیل می کنند. طبق آمار دریافتی در حدود ۲۰۰۰ دانشجوی متاهل در این دانشگاه تحصیل می کنند. نمونه گیری به روش تصادفی

طبقه ای ساده و با توجه به جنسیت دانشجویان متاهل و به تعداد مساوی و از روی لیست دانشجویان متاهل دانشگاه انتخاب گردید. حجم نمونه با استفاده از جدول نمونه گیری مورگان- گرجسی صورت گرفت. طبق این جدول، از جامعه آماری به تعداد ۲۰۰۰ نفر ۳۲۲ نفر بایستی انتخاب گردد. در نهایت با در نظر گرفتن احتمال ریزش آزمودنی ها حجم نمونه ۳۴۰ نفر انتخاب شد که در بررسی داده ها با در نظر گرفتن داده های از دست داده، تعداد ۳۲۵ نفر (۱۶۶ زن، ۱۵۹ مرد) در تجزیه و تحلیل داده ها مورد تحلیل قرار گرفت.

ابزار های پژوهش

الف- پرسشنامه محقق ساخته جمعیت شناختی: که شامل سئوالاتی درباره سن، جنسیت، سطح تحصیلات است.

ب- پرسشنامه پنج عاملی شخصیت نئو^۱ (NEO-FFI): فرم بلند پرسشنامه ۵ عاملی نئو دارای ۲۴۰ آیت می باشد که در سال ۱۹۸۹ توسط مک کری کوستا ساخته شد. فرم کوتاه آن شامل ۶۰ آیت می باشد. پاسخگویی به عبارات آن در قالب یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای صورت می گیرد. این مقیاس دارای ۵ عامل تجربه پذیری (تجربه پذیری)، روانرنجوری، وظیفه شناسی (با وجدان بودن)، همسازی (مطبوع/دلپذیر بودن)، برون گرایی می باشد که هر یک از ۱۲ ماده تشکیل یافته است. حمایت های تجربی خوبی از پایایی و روایی این مقیاس وجود دارد و فرم بلند و کوتاه آن از لحاظ پایایی و روایی تفاوتی با هم ندارند (گروسی، ۱۳۸۰). در پژوهش احدی (۱۳۸۶) پایایی زیر مقیاس های آن به روش ضریب آلفای کرونباخ مابین ۰/۴۸ الی ۰/۶۸ بدست آمده است.

---

^۱ -NEO-Five Factor Inventory

پ- پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک- والاس^۱ (LWMAT): این پرسشنامه در سال ۱۹۵۹ ساخته شده و تاکنون در بررسی های بسیاری به کار رفته است و دارای ۱۵ ماده است. گستره نمره های آن مابین ۲ الی ۱۵۸ می باشد که نمره های پایین، سازگاری کم و نمره بالا، سازگاری زیاد را نشان می دهد. نمره های زیر ۱۰۰ نشان دهنده تنیدگی و نمره های ۱۰۰ و بالاتر نشان دهنده سازگاری زناشویی است. مظاهری (نقل از ناصحی و همکاران، ۱۳۸۳) به کمک روش دو نیمه کردن، پایایی و روایی بالای ۰/۹۰ را گزارش نموده است، وی همچنین با تمایز آشکار میان همسران تنیده و غیرتنیده، اعتبار بالایی را نشان داده است. ثنایی (۱۳۷۹) برآورد همسانی درونی با استفاده از فرمول اسپیرمن- بروان را بسیار خوب و ضریب همبستگی بین دو نیمه آن را برابر ۰/۹۰ گزارش کرده است. در این پژوهش همسانی درونی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۴ بدست آمد.

ت- نسخه دوم مقیاس شیوه مقابله با تعارض "رحیم"^۲ (ROCI-2): این مقیاس یک ابزار خود گزارشی است و برای اندازه گیری میزان تضاد ارتباطی به کار می رود و شامل ۲۸ ماده و متشکل از ۵ زیر مقیاس که سه زیر مقیاس کلی را تشکیل می دهند. هر زیر مقیاس شیوه حل تعارض خاصی را نشان می دهد. زیر مقیاس های این آزمون عبارتند از: ۱- روش های مدیریت سازنده (۱۳ آیتم): این شیوه نشان دهنده تبادل اطلاعات و بررسی اختلافات برای رسیدن به راه حل قابل قبول برای طرفین است. این زیر مقیاس با شیوه حل مساله در ارتباط است و می تواند به راه حل خلاقانه در حل مساله منجر شود. این شیوه همچنین بیانگر تلاش برای کاهش اختلافات است و برای برآورده کردن انتظارات و مسائل دیگران بر تشابهات تاکید می کند. فردی که از این شیوه استفاده می کند برای

^۱- Locke- Wallace Marital Adjustment Test (LWMAT)

^۲- Rahim Organizational Conflict Inventory-2 (ROCI-2)

برآورده کردن نیاز و مسائل دیگران مسائل خود را نادیده می گیرد. این سبک کلی از مجموع دو سبک همراهانه و حاضرخدمتی بدست می آید. سبک همراهانه دارای ۷ آیتم و سبک حاضرخدمتی دارای ۶ آیتم می باشد. ۲- روش های مدیریت غیرسازنده (۱۱ آیتم): این شیوه با جهت گیری تهدیدآمیز مشخص می شود. شخصی که از این شیوه استفاده می کند برای رسیدن به هدف خود اقدام به هر کاری کرده و نیازها و انتظارات دیگران را نادیده می گیرد. این شیوه همچنین با موقعیت های انزوا، اعطای مسئولیت به دیگران، دیگران را مقصر دانستن و خود را کنار کشیدن در ارتباط است. شخصی که از این شیوه استفاده می کند از برآورده کردن انتظارات خود و دیگران ناتوان است. این سبک کلی از مجموع دو سبک سلطه گرانه (۵ آیتم) و سبک اجتنابی (۶ آیتم) بدست می آید. ۳- شیوه مصالحه گرانه^۱ (۴ آیتم): این شیوه در نقطه میانی توجه به انتظارات و نیازهای خود قرار دارد و به تقسیم امتیازات بین طرفین اشاره می کند (رحیم، نقل از ویدر- هاتفیلد، ۱۹۸۸؛ باباپور، ۱۳۸۵). اعتبار این مقیاس در تحقیقات مختلف از ۰/۷۲ تا ۰/۸۳ گزارش شده است (کرکران، مالینک رودت، ۲۰۰۰). باباپور (۱۳۸۵) اعتبار درونی آنرا با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۱ بدست آورده است، از نظر روایی نیز این مقیاس مورد تایید می باشد بطوری که روایی سازه آن با استفاده از روش تحلیل عاملی محاسبه شده و قابل قبول بودن آن به تایید رسیده است. داده با نرم افزار آماری SPSS.16 و به کمک روش های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار- فراوانی، درصد) و ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون گام به گام، آزمون تی مستقل مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. در این پژوهش مقدار P کمتر از ۰/۰۵ تلقی گردید.

---

¹ - accommodating

نتایج

تعداد کل آزمودنیهای شرکت کننده در پژوهش ۳۲۵ نفر بودند. از این میان تعداد ۱۶۶ زن معادل ۵۱/۱ درصد و ۱۶۹ مرد معادل ۴۸/۹ درصد بود. میانگین سنی آزمودنی ها ۲۸/۹۴ با انحراف معیار ۸/۸۳ بود. جدول یکم مشخصات توصیفی متغیرهای پژوهشی را نشان می دهد.

جدول ۱: مشخصات توصیفی متغیرهای پژوهشی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
روانرنجوری	۳۵/۶۹	۷/۵۶
تجربه پذیری	۳۸/۵۴	۵/۸۶
وظیفه شناسی	۴۱/۰۹	۸/۰۴
برونگرایی	۳۷/۳۰	۶/۳۷
همسازی (دلپذیر بودن)	۳۸/۹۲	۶/۸۴
سبک های سازنده	۴۶/۶۰	۴/۷۴
سبک همراهانه	۲۶/۷۵	۳/۵۶
سبک حاضر خدمتی	۱۹/۸۴	۳/۵۸
سبک های غیر سازنده	۳۷/۳۳	۵/۶۳
سبک سلطه گرانه	۱۷/۳۲	۳/۴۷
سبک اجتنابی	۲۰/۰۰	۳/۸۴
سبک مصالحه گرانه	۱۴/۸۱	۲/۵۲
سازگاری زناشویی	۹۰/۷۵	۲۱/۱۸

نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین تیپ های شخصیتی و سازگاری زناشویی همبستگی معنی داری وجود دارد. بطوری که بین برون گرایی و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت ($r=0/40$ ، $P<0/001$)؛ بین همسازی (دلپذیر بودن) و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت ($r=0/44$ ، $P<0/001$)؛ بین وظیفه شناسی (با وجدان بودن) و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت ($r=0/45$ ،

بین روانرنجوری و سازگاری زناشویی همبستگی منفی ($r = -0/40$)، $P < 0/001$ ؛
 بین تجربه پذیری و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت ($r = 0/18$)، $P < 0/001$ ؛
 وجود داشت. ($P = 0/001$)

همچنین بین سبک همراهانه و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت ($r = 0/32$)،
 و سبک کلی سازنده و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت ($r = 0/14$)، $P < 0/001$ ؛
 بین سبک حاضر خدمتی و سازگاری زناشویی همبستگی معنی داری
 وجود نداشت. بین سبک های سلطه گرانه و اجتنابی و کل زیر مقیاس غیرسازنده با
 سازگاری زناشویی همبستگی معنی داری وجود نداشت. بین روش حل تعارض بین
 فردی مصالحه گرانه و سازگاری زناشویی دانشجویان همبستگی مثبت ($r = 0/15$)،
 وجود داشت ($P = 0/003$) (جدول ۲).

جدول ۲: ضریب همبستگی بین ویژگی های شخصیت، سبک های حل تعارض بین فردی

با سازگاری زناشویی

متغیر	سازگاری زناشویی	سطح معنی داری
برونگرایی	0/405	<0/001
دلپذیر بودن	0/44	<0/001
وظیفه شناسی	0/45	<0/001
نوروزگرایی	-0/40	<0/001
تجربه پذیری	0/18	0/001
همراهانه	0/32	<0/001
حاضر خدمتی	-0/09	NS
سازنده	0/14	<0/001
سلطه گرانه	0/05	NS
اجتنابی	-0/34	NS
غیرسازنده	0/06	NS
مصالحه گرانه	0/155	$P = 0/003$

NS=Not Significant

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام به منظور تعیین سهم تبیینی هر کدام از ویژگی های شخصیت بر سازگاری زناشویی نشان داد در گام اول باوجدان بودن که به دلیل سهم تبیینی بالاتر وارد معادله شده است قادر است ۱۹/۷ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کند ($F=۸۰/۲۹$ ، $P<۰/۰۰۱$). در گام دوم تحلیل رگرسیون دو عامل باوجدان بودن به همراه دلپذیر بودن وارد معادله شده است که در مجموع قادرند ۲۵/۸ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کنند ($F=۵۷/۲۹$ ، $P<۰/۰۰۱$). در گام سوم سه عامل باوجدان بودن، دلپذیر بودن، و روان رنجوری وارد معادله رگرسیونی شده است، که در تحلیل مجموعاً قادرند ۲۷/۵ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کنند ($F=۴۱/۸۶$ ، $P<۰/۰۰۱$). بر اساس علامت حاصل از ضرایب بتا مشخص می شود که دو ویژگی شخصیتی باوجدان بودن و دلپذیر بودن بصورت مثبت و ویژگی روان رنجوری بصورت منفی در تبیین سازگاری زناشویی سهم هستند (جدول ۳).

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام به منظور تعیین سهم تبیینی هر کدام از سبک های حل تعارض بین فردی بر سازگاری زناشویی نشان داد در گام اول سبک همراهانه که به دلیل سهم تبیینی بالاتر وارد معادله شده است قادر است ۹/۸ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کند ($P<۰/۰۰۱$). در گام دوم تحلیل رگرسیون دو سبک همراهانه و حاضر خدمتی وارد معادله شده است که در مجموع قادرند ۱۳/۱ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کنند ($P<۰/۰۰۱$). بر اساس علامت حاصل از ضرایب بتا مشخص می شود که سبک همراهانه بصورت مثبت و سبک حاضر خدمتی بصورت منفی در تبیین سازگاری زناشویی سهم هستند (جدول ۴).

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام ویژگی های شخصیت بر سازگاری زناشویی
(n=۳۲۵)

گام	متغیرها / شاخص	b	β	t	Sig	F	Sig (F)	R ²
۱	باوجدان بودن	۱/۱۷	۰/۴۵	۸/۹۶	<۰/۰۰۱	۸۰/۲۹	<۰/۰۰۱	۰/۱۹۷
۲	باوجدان بودن	۰/۸۰	۰/۳۱	۵/۵۹	<۰/۰۰۱	۵۷/۲۹	<۰/۰۰۱	۰/۲۵۸
	دلپذیر بودن	۰/۸۹	۰/۲۹	۵/۲۶	<۰/۰۰۱			
۳	باوجدان بودن	۰/۶۸	۰/۲۶	۴/۵۷	<۰/۰۰۱	۴۱/۸۶	<۰/۰۰۱	۰/۲۷۵
	دلپذیر بودن	۰/۷۱	۰/۲۳	۳/۹۷	<۰/۰۰۱			
	روان رنجوری	-۰/۴۶	-۰/۱۶	-۲/۸۹	۰/۰۰۴			

جدول ۴: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام سبک های حل تعارض بر سازگاری زناشویی
(n=۳۲۵)

گام	متغیرها / شاخص	b	β	t	Sig	F	Sig (F)	R ²
۱	همراهانه	۱/۸۸	۰/۳۲	۶/۰۰	<۰/۰۰۱	۳۶/۰۱	<۰/۰۰۱	۰/۰۹۸
۲	همراهانه	۲/۲۲	۰/۳۷	۶/۹۰	<۰/۰۰۱	۲۵/۳۴	<۰/۰۰۱	۰/۱۳۱
	حاضر خدمتی	-۱/۱۶	-۰/۲۰	-۳/۶۴	<۰/۰۰۱			

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام به منظور تعیین سهم تبیینی هر کدام از ویژگی های شخصیت و سبک های حل تعارض بر سازگاری زناشویی نتایج نشان داد در گام اول باوجدان بودن که به دلیل سهم تبیینی بالاتر وارد معادله شده است قادر است ۱۹/۷ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کند (P<۰/۰۰۱). در گام دوم تحلیل رگرسیون دو عامل باوجدان بودن به همراه دلپذیر بودن وارد معادله شده است که در مجموع قادرند ۲۵/۸ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کنند (P<۰/۰۰۱). در گام سوم سه عامل باوجدان

بودن، دلبذیر بودن، و روان رنجوری وارد معادله رگرسیونی شده است، که در تحلیل مجموعاً قادرند ۲۷/۵ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کنند ($P < 0/001$). در گام چهارم، چهار عامل باوجدان بودن، دلبذیر بودن، روان رنجوری، و سبک همراهانه وارد معادله رگرسیونی شده است، که در تحلیل مجموعاً قادرند ۲۸/۳ درصد از واریانس سازگاری زناشویی را تبیین کنند ($P < 0/001$). بر اساس علامت حاصل از ضرایب بتا مشخص می شود که سه ویژگی شخصیتی باوجدان بودن، دلبذیر بودن، سبک همراهانه بصورت مثبت و ویژگی روان رنجوری بصورت منفی در تبیین سازگاری زناشویی سهمیم هستند (جدول ۵).

جدول ۵: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام ویژگی های شخصیت و سبک های حل تعارض بر سازگاری زناشویی ($n=325$)

گام	متغیرها/ شاخص	b	β	t	Sig	F	Sig (F)	R ²
۱	باوجدان بودن	۱/۱۷	۰/۴۵	۸/۹۶	<۰/۰۰۱	۸۰/۲۹	<۰/۰۰۱	۰/۱۹۷
۲	باوجدان بودن	/۸۰	۰/۳۱	۵/۵۹	<۰/۰۰۱	۵۷/۲۹	<۰/۰۰۱	۰/۲۵۸
	دلبذیر بودن	۰/۸۹	۰/۲۹	۵/۲۶	<۰/۰۰۱			
۳	باوجدان بودن	۰/۶۸	۰/۲۶	۴/۵۷	<۰/۰۰۱	۴۱/۸۶	<۰/۰۰۱	۰/۲۷۵
	دلبذیر بودن	۰/۷۰	۰/۲۳	۳/۹۶	<۰/۰۰۱			
۴	روان رنجوری	-۰/۴۶	-۰/۱۶	-۲/۸۹	۰/۰۰۴	۳۳/۰۴	<۰/۰۰۱	۰/۲۸۳
	باوجدان بودن	۰/۶۲	۰/۲۴	۴/۱۵	<۰/۰۰۱			
	دلبذیر بودن	۰/۶۱	۰/۲۰	۳/۳۶	۰/۰۰۱			
	روان رنجوری	-۰/۴۴	-۰/۱۶	-۲/۷۸	۰/۰۰۶			
	همراهانه	۰/۶۹	۰/۱۲	۲/۲۴	۰/۰۲۶			

نتایج حاصل از آزمون تی مستقل نشان داد که بین میانگین دو گروه زن ($89/33 \pm 19/07$) و مرد ($92/24 \pm 23/15$) از نظر میزان سازگاری زناشویی تفاوت آماری معنی داری وجود ندارد ($P=0/215$, $t=-1/24$, $df=323$).

بحث

پژوهش حاضر که با هدف تعیین رابطه ویژگی های شخصیت و سبک های حل تعارض بین فردی در رضایت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد تبریز صورت گرفت نشان داد که ویژگی شخصیتی [برون گرایی، همسازی (دلپذیر بودن)، وظیفه شناسی (با وجدان بودن)، تجربه پذیری] با رضایت زناشویی همبستگی مثبت معنی داری داشتند. همچنین بین روانرنجوری و رضایت زناشویی همبستگی منفی معنی داری وجود داشت. نتایج این بخش از پژوهش درباره رابطه بین برون گرایی و سازگاری زناشویی با یافته های عبدالله زاده (۱۳۸۲)، ملازاده (۱۳۸۱)، احدی (۱۳۸۶)، وایت و همکاران (۲۰۰۴) همسو می باشد اما با نتایج پژوهش مرادی (۱۳۸۶) همسو نیست. یافته های این تحقیق درباره رابطه بین همسازی (دلپذیر بودن) و سازگاری زناشویی با نتایج یافته های عبدالله زاده (۱۳۸۲)، ملازاده (۱۳۸۱)، احدی (۱۳۸۶)، مرادی (۱۳۸۶)، وایت و همکاران (۲۰۰۴)، واتسون، فوبارد و وایز (۲۰۰۰) همسو می باشد. همه پژوهش های مورد بررسی محقق در راستای این یافته می باشد. یافته های این تحقیق درباره رابطه بین وظیفه شناسی (با وجدان بودن) و سازگاری زناشویی با نتایج تحقیقات ملازاده (۱۳۸۱)، عبدالله زاده (۱۳۸۲)، مرادی (۱۳۸۶)، احدی (۱۳۸۶)، واتسون، فوبارد و وایز (۲۰۰۰)، وایت و همکاران (۲۰۰۴) همسو می باشد. اساساً تحقیقات متعدد به این نتیجه گیری رسیده اند که وظیفه شناسی بعنوان همبسته های مهم رضایت زناشویی می باشد. یافته های این تحقیق درباره رابطه بین تجربه پذیری و سازگاری زناشویی با نتایج پژوهش ملازاده (۱۳۸۱) همسو می باشد و با نتایج تحقیقات

احدی (۱۳۸۶)، عبدالله زاده (۱۳۸۲)، مرادی (۱۳۸۶) همخوان نیست. یافته های این تحقیق درباره رابطه بین روان رنجوریزگرایی و سازگاری زناشویی با نتایج پژوهش های مرادی (۱۳۸۶)، عبدالله زاده (۱۳۸۲)، ملازاده (۱۳۸۱)، احدی (۱۳۸۶)، فیشر و مک نولتی (۲۰۰۸)، وایت و همکاران (۲۰۰۴) همسو می باشد. تقریباً همه پژوهش ها از نتایج این یافته حمایت می کنند. همچنین مشخص شد که از میان ویژگی های شخصیت سه ویژگی با وجدان بودن، دلدپذیر بودن، روان رنجوری نقش اصلی در تبیین سازگاری زناشویی داشتند. بطوریکه با وجدان بودن و دلدپذیر بودن بصورت مثبت و روان رنجوری بصورت منفی سازگاری زناشویی را پیش بینی می کنند.

در تبیین یافته های این بخش از پژوهش چنین بنظر می رسد که برونگرایی که از جنبه های (گرمی و محبت، جمع گرایی، جرات ورزی، فعالیت، هیجان خواه، عواطف مثبت و مطلوب) تشکیل یافته است (لاینون، گوداشتاين، ۱۳۸۲، ص ۹۱) به زوجین این امکان را می دهد فضای شاد و دل انگیزی را در خانواده ایجاد کنند و سطح سازگاری زناشویی خودشان را بالا برند. اساساً ویژگی برونگرایی دارای قابلیت شوخ طبعی و شادمانی (گروسی، صوفیانی، ۱۳۸۷) بوده و شرایط زندگی مطلوب را بوجود می آورد. همسازی (دلدپذیر بودن) که از جنبه های (اعتماد، درستکاری و صراحت، نوع دوستی، فرمانبرداری، میانه روی و فروتنی) تشکیل یافته است (استاف و همکاران، نقل از جعفری، ۱۳۸۵) موجب ایجاد روحیه دلرحمی و صداقت در روابط خانوادگی می شود که الگوی رفتاری خوبی برای سازگاری در روابط زناشویی است. این مساله که گفتگوی راحت و صریح و موثر بین زوجین می تواند به حل مشکلات زناشویی کمک کند، در پژوهش قلیلی و همکاران (۱۳۸۵) مورد تأیید قرار گرفته است. تبیین دیگری که می توان به نقش ویژگی دلدپذیری در ارتقاء سازگاری زناشویی اشاره کرد، آن است که افراد دارای ویژگی دلدپذیری بالا از آنجائیکه از بخشودگی بالاتری برخوردارند در برابر

ناملایمات رفتاری بین فردی از سطح تحمل و بخشش بالاتری برخوردارند و بدین ترتیب رضایت و سازگاری زناشویی بیشتری برای خود ایجاد می کنند. چنانکه پژوهش افخمی و همکاران (۱۳۸۶) نشان داده است که سطح بالای بخشودگی به حل اختلافات بین فردی زوجین بیشتر کمک می کند. وظیفه شناسی که از جنبه های (کفایت، نظم، پیشرفت طلبی، خویشتنداری، متانت و تعمق) تشکیل یافته است (لاینون، گوداشتاين، ۱۳۸۲، ص ۹۱) موجب ارتقاء تعهد و رعایت معیارهای اخلاقی در زندگی زناشویی می گردد که به ارتقاء سطح سازگاری و رضایت زوجین می انجامد، بطوریکه مشخص شده است رفتارهای خیانتی، مصرف بی رویه الکل و رفتارهای بی بند و باری اجتماعی هستند از علل طلاق می باشد (کلی و کانلی، نقل از مک کری و کوستا، ۱۳۸۱؛ شاکل فورد و همکاران، ۲۰۰۸). اساساً زنان و مردانی که تعهد بالایی نسبت به ازدواج و همسرشان دارند و الگوهای مختلف اخلاقی را رعایت می کنند کمتر برای طلاق اقدام می کنند. تجربه پذیری که از جنبه های (با هوش بودن، خلاقیت، کنجکاوی، نگرش آزاد منشانه ای، تجربه پذیری) تشکیل یافته است (گروسی، ۱۳۸۰) به تشکیل استدلال عقلانی مناسب برای زندگی مشترک کمک می کند که به سازگاری عاقلانه منجر می شود. درباره وجود اختلاف در نتایج پژوهش های مختلف چنین بنظر می رسد که دلیل همبستگی پایین تجربه پذیری با سازگاری زناشویی ناشی از موقعیت جغرافیایی و جامعه آماری خاص آنها است. روان رنجوری که از جنبه های (اضطراب، نوسانات خلق، خصومت، تکانشگری) تشکیل یافته است (پروین، ۱۳۸۱) به ناتوانی در کنترل هیجانات منفی و روابط مثبت پایدار می انجامد، بطوریکه جانسون و همکاران (۲۰۰۵) مشخص کرده اند که سطوح پایین عاطفه مثبت و سطوح بالای مهارتهای منفی به وخامت گراییدن سریع روابط را در پی داشتند. از طرفی پژوهش زارعی (۱۳۸۴) نشان می دهد سطح بالای مشکلات روانی در متقاضیان طلاق بیشتر می باشد. از نظر کاگلین، هوستون و

هاتس (نقل از احدی، ۱۳۸۶) نیز هر قدر میزان روان رنجوریزگرایی در هر یک از زوجین بیشتر باشد، رفتارهای منفی بیشتری نسبت به همسرانشان می دهند و چنین رفتارهایی به کاهش رضایت و سازگاری زناشویی منجر می شود. با توجه به نتایج تحلیل رگرسیون بنظر می رسد ترکیب سه بعد باوجدان بودن، دلپذیر بودن، روان رنجوری از قابلیت کاربردی و نظری بیشتری برخوردار است. باوجدان بودن به جهت التزام اخلاقی زوجین، دلپذیر بودن بواسطه توانایی ایجاد الفت و توافق، روان رنجورخویی پایین به جهت ایجاد سلامت روانی و هیجانی بهتر موجب افزایش سازگاری زناشویی می گردد.

بخش دیگری از یافته های تحقیق نشان داد که از میان سبک های حل تعارض بین فردی، سبک حل تعارض سازنده (سبک همراهانه)، سبک مصالحه گرانه با سازگاری زناشویی همبستگی مثبت معنی داری داشتند. همچنین بین سبک های حل تعارض غیرسازنده (سلطه گرانه، اجتنابی) و سازگاری زناشویی رابطه معنی داری مشاهده نشد. یافته های این بخش از پژوهش درباره رابطه بین سبک حل تعارض سازنده (سبک همراهانه) و سازگاری زناشویی با نتایج پژوهش هایی که به منظور بررسی تاثیر آموزش الگوهای سالم ارتباطی و حل تعارض صورت گرفته است همسو می باشد (حاجی ابول زاده، ۱۳۸۱؛ شفیعی نیا، ۱۳۸۱؛ افخمی و همکاران، ۱۳۸۶؛ قلیلی و همکاران، ۱۳۸۵). این پژوهش هابه نقش تاثیرگذار آموزش مهارتهای حل تعارضات زناشویی بر بهبود روابطمتقابل زن و شوهر دست یافته و تاکید می کنند که آموزش مهارتهای لازم جهت حل تعارضات زناشویی در بهبود روابط متقابل زن و شوهر مفید است.

یافته های این پژوهش درباره رابطه بین سبک حل تعارض غیرسازنده (سلطه گرانه، اجتنابی) و سازگاری زناشویی با نتایج پژوهش های مختلفی که بصورت تجربی به منظور آموزش مهارتهای حل تعارض صورت گرفته است در تضاد است (حاجی ابول زاده، ۱۳۸۱؛ شفیعی نیا، ۱۳۸۱؛ افخمی و همکاران، ۱۳۸۶؛ قلیلی و

همکاران، ۱۳۸۵). همچنین پژوهش آبراهام و براین (۲۰۰۰) نشان می‌دهد، هر زمانی که یکی یا هر دو همسر از سبک مدیریت تعارض رقابتی استفاده می‌کردند سطح پایین رضایت زناشویی را گزارش می‌کردند. همچنین نتایج تحقیق کودمیر و همکاران (۲۰۰۸) حاکی از آن است که زوجینی که رفتارهای رقابت آمیز با همسرانشان داشتند رفتارهای اجتنابی بیشتری در برابر همسرشان داشتند. یافته‌های این پژوهش درباره رابطه بین سبک حل تعارض مصالحه‌گرا و سازگاری زناشویی با نتایج تحقیق آبراهام و براین (۲۰۰۰) همسو می‌باشد. اساساً افرادی که از شیوه مصالحه‌گرا استفاده می‌کنند معمولاً به انتظارات و نیازهای بین خود و دیگری توجه می‌کنند و به تقسیم امتیازات بین طرفین اهمیت می‌دهند. با توجه به نتایج تحلیل رگرسیون بنظر می‌رسد افراد استفاده‌کننده از سبک‌های سازنده (همراهانه و حاضر خدمتی) بواسطه اینکه برای کاهش اختلافات و برآورده کردن انتظارات و مسائل دیگران بر تشابهات تاکید می‌کند و موقع بروز تعارض برای برآورده کردن نیاز و مسائل دیگران مسائل خود را نادیده می‌گیرد. چنانکه مذاکره دو جانبه درباره حل تعارض‌ها، مهمترین عامل واحدی است که رضایت زناشویی را در زنان و مردان پیش‌بینی می‌کند (فینی، ۱۹۹۹). همچنین پژوهش‌ها مشخص کرده است که مهارت‌های ارتباطی (شعبانی، ۱۳۸۵) و مهارت‌های حل مسأله و شیوه‌های بیان عاطفی (جانسون و همکاران، ۲۰۰۵) بر رضایتمندی زناشویی تاثیر دارد.

بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های حل مسأله بر سازگاری زناشویی سه تیپ شخصیتی باوجدان بودن، دلدپذیر بودن، روان رنجوری و سبک همراهانه حل تعارض بین فردی، سازگاری زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. در تبیین این بخش از یافته‌های تحقیق چنین بنظر می‌رسد که باوجدان بودن به جهت التزام اخلاقی زوجین، دلدپذیر بودن بواسطه توانایی ایجاد الفت و توافق، روان رنجورخویی پایین به جهت ایجاد سلامت روانی

و هیجانی مناسب، در کنار توجه به انتظارات و تشابهات در هنگام بروز تعارض به سازگاری زناشویی بیشتر برای زوجین منجر می شود. بدین ترتیب نتایج پژوهش موید آن است که ویژگی های شخصیتی همچنان بعنوان عامل مهم در تبیین سازگاری زناشویی از اهمیت و جایگاه خوبی برخوردار است.

بخش دیگری از نتایج این تحقیق نشان داد که بین دو گروه زن و مرد از نظر میزان سازگاری زناشویی تفاوت آماری معنی داری وجود ندارد. یافته های این بخش از پژوهش با یافته های سایر پژوهش گران مانند رجایی و همکاران (۱۳۸۶)، حمیدی (۱۳۸۶) همسو می باشد. بررسی های قبلی رضایتمندی زناشویی عموماً نشان می دهد که وضعیت جنس افراد، پیش بینی کننده رضایتمندی نمی باشد. با وجود این، الیویرا و کاستا (نقل از رجایی و همکاران (۱۳۸۶)، فاورز (نقل از حمیدی، ۱۳۸۶) در بررسی رضایتمندی زناشویی مشاهده کردند که مردان بیش از زنان، ازدواج خود را با توجه به شاخص های مالی، والدینی، خانواده، دوستان و شخصیت همسر خود مثبت تر گزارش نمودند. بنظر می رسد تفاوت های جنسی بوجود آمده، ناشی از ابزارهای مختلف سنجش رضایت زناشویی است. به هر حال رضایت زناشویی بیش از آنکه وابسته به جنسیت باشد به تجربه و یادگیری مربوط می شود.

از آنجائیکه در پژوهش حاضر از ابزار پرسشنامه استفاده شده است، بدلیل اینکه ممکن است عکس العمل پاسخ دهندگان را در پی داشته باشد از محدودیت های اصلی این تحقیق است. همچنین نتایج این پژوهش محدود به ابزارهای مورد استفاده در این تحقیق می باشد. جامعه آماری مورد مطالعه تحقیق حاضر مربوط به دانشجویان دانشگاه آزاد تبریز می باشد، لذا تعمیم آن به سایر جوامع آماری به احتیاط انجام گیرد. موارد فوق دامنه تعمیم پذیری نتایج این پژوهش را محدود و اهمیت انجام مطالعات تکمیلی را تصریح می کند. با توجه به یافته های تحقیق به دست اندکاران مراکز مشاوره دانشگاه، مربیان خانواده خانواده و مهارت های ارتباطی

پیشنهاد می شود به منظور کسب نتایج بهتر در مداخلات روانشناختی و کارگاههای آموزشی به تیپ های شخصیتی و سبک های حل تعارض سازنده به عنوان عامل موثر در سازگاری زناشویی توجه شود.

منابع:

- احدی، بتول (۱۳۸۶)، رابطه شخصیت و رضایت زناشویی، دوفصلنامه روانشناسی معاصر، ۲ (۲): ۳۱-۳۷.
- احمدی، خدابخش، فتحی آشتیانی، علی، نوابی نژاد، شکوه (۱۳۸۴)، بررسی عوامل زمینه ای- فردی و ارتباطی- دوجانبه ای موثر بر سازگاری زناشویی. خانواده پژوهی، ۱ (۳): ۲۲۱-۲۳۷.
- افخمی، ایمانه، بهرامی خوندابی، فاطمه، فاتحی زاده، مریم (۱۳۸۶)، بررسی رابطه بین میزان بخشودگی و تعارض زناشویی زوجین در استان یزد، خانواده پژوهی، سال ۳، شماره ۹: ۴۳۱-۴۴۲.
- باباپور خیرالدین، جلیل (۱۳۸۵)، بررسی رابطه شیوه های حل تعارض ارتباطی و سلامت روانشناختی دانشجویان، فصلنامه روانشناسی دانشگاه تبریز، سال ۱، شماره ۴، ص ۲۷-۴۶.
- پروین، جان (۱۳۸۱)، شخصیت نظریه و پژوهش، ترجمه محمد جعفر جوادی؛ پروین کدیور. تهران: انتشارات آبیژ.
- پور شریفی، حمید؛ مهریار، امیر هوشنگ (۱۳۸۲)، روانشناسی بالینی. تهران: انتشارات سنجش و سنجش تکمیلی، ص ۱۵۹.
- ثنایی، باقر (۱۳۷۹)، مقیاس های سنجش ازدواج و خانواده، تهران: انتشارات بعثت، ص ۵۹-۶۳.
- ثنایی ذاکر، باقر، باقریان نژاد، زهرا (۱۳۸۲)، بررسی ابعاد نارضایتی زناشویی زنان و مردان متقاضی طلاق در شهر اصفهان دانش و پژوهش در روانشناسی، شماره ۱۵:
- جعفری، علی (۱۳۸۷)، رابطه بین ویژگی های شخصیت و خلاقیت با شادکامی دانشجویان، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، تهران: دانشگاه پیام نور.
- حاجی ابول زاده، نسرين (۱۳۸۱)، بررسی تاثیر آموزش مهارتهای ارتباطی با رویکرد شناختی- رفتاری بر میزان سازگاری زناشویی زوجین ساکن شهرستان کرج. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء(س)، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

- حمیدی، فریده (۱۳۸۶)، بررسی رابطه سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی در دانشجویان متأهل دبیری، فصلنامه خانواده پژوهی، ۴۴۳-۴۵۴.
- ناصحی، عباسعلی و همکاران (۱۳۸۳)، میزان سازگاری زناشویی در دانشجویان ساکن خوابگاه، اندیشه و رفتار، ۱۱۶-۱۲۱.
- رجایی، علیرضا، نیری، مهدی، صدراقتی، شیرین (۱۳۸۶)، رابطه بین سبکهای مختلف دلبستگی با رضایتمندی زناشویی، روانشناسان ایرانی، سال ۳، شماره ۱۲: ۳۴۷-۳۵۶.
- رضازاده، محمدرضا (۱۳۸۷)، رابطه مهارتهای ارتباطی و سازگاری زناشویی در دانشجویان. دو فصلنامه روانشناسی معاصر، ۳(۱): ۴۳-۵۰.
- زارعی، اعظم (۱۳۸۴)، بررسی نیمرخ روانی زوجین مصمم به طلاق مراجعه کننده به دادگستری شهر اصفهان بر اساس آزمون MMPI-2. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی (رودهن).
- شکرکن، حسین، خجسته مهر رضا، عطاری، یوسفعلی، حقیقی، جمال، شهینسیاق، منیجه (۱۳۸۵)، بررسی ویژگیهای شخصیتی، مهارتهای اجتماعی سبکهای دلبستگی و ویژگیهای جمعیت شناختی به عنوان پیشبین های موفقیت و شکست رابطه زناشویی در زوجهای متقاضی طلاق و عادی در اهواز. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره سوم، سال سیزدهم، شماره ۱: ۱-۳۰.
- شفیع نی، اعظم (۱۳۸۱)، بررسی تاثیر آموزش مهارتهای حل تعارضات زناشویی بر بهبود روابط متقابل زن و شوهر، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء (س)، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- شعبانی، افسانه (۱۳۸۵)، بررسی تأثیر آموزش مهارت های زندگی (ارتباط متقابل و مؤثر) بر رضایتمندی زناشویی زوجین. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مطالعات زنان، دانشگاه آزاد اسلامی (رودهن).
- عبدالله زاده، حسن (۱۳۸۲)، بررسی رابطه بین صفات شخصیتی و رضایت زناشویی در زوجهای شهر دامغان، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تبریز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- قرآن کریم، سوره روم، آیه ۲۱.

- قلیلی، ایمانه، احمدی علون آبادی، فاطمه، فاتحی زاده، مریم (۱۳۸۵)، اثر بخشی آموزش گفت و گوی موثر بر تعارضات زناشویی زوجین شهر اصفهان. دانش و پژوهش در روان شناسی، شماره ۲۷ و ۲۸: ۲۱-۳۴.
- گروسی فرشی، میرتقی (۱۳۸۰)، رویکردهای نوین در ارزیابی شخصیت، تبریز: انتشارات جامعه پژوه.
- گروسی فرشی، میرتقی، صوفیانی، حکیمه (۱۳۸۷). بررسی رابطه ی بین ابعاد شخصیت و سلامت عمومی در دانشجویان دانشگاه تبریز. دوفصلنامه علوم تربیتی- روانشناسی- کتابداری، ۹(۲): ۴۷-۶۴.
- لاینون، ریچارد آی، گود اشتاین، لئونارد دی (۱۳۸۲)، ارزیابی شخصیت. ترجمه سیامک نقشبندی و همکاران. تهران، نشر روان.
- مک کری و کوستا (۱۳۸۱)، شخصیت در بزرگسالی. ترجمه میر تقی گروسی فرشی و فرهاد محمدی، تبریز: نشر جامعه پژوه.
- ملازاده، جواد، منصور، محمود، اژه ای، جواد، کیامنش، علیرضا (۱۳۸۱)، سبکهای رویاروگری و سازگاری زناشویی در فرزندان شاهد، مجله روانشناسی، ۶(۳): ۲۵۵-۲۷۵.
- مرادی، فاطمه (۱۳۸۶)، رابطه ویژگیهای شخصیتی با رضایتمندی زناشویی در دانشجویان زن متأهل رشته های روان شناسی و زبان انگلیسی دانشگاه رودهن. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی (رودهن).
- Abraham GP, de Bruyne T. (2000). Conflict management style and marital satisfaction. *Journal of sex and marital therapy*, 26(4): 321-334
- Bradbury, Thomas N., Fincham, Frank D., Beach, Steven R.H. (2000). Research on the nature and Determinants of marital satisfaction. *Journal of marriage & family*, Vol 62, issue 4: 964-980.
- Coombs, Robert (1991). Marital status and personal well- Being: A literature Review, *Family Relations*, 40: 97-102.

- Corcoran, K.O., Malinkrodt, B. (2000). Adult Attachment, Self Efficacy, Perspective Taking and Conflict Resolution. *Journal of Counseling and Development*, 78(4): 473-483.
- Demo, D. H., & Alan, C. A. (1996). "Singlehood" marriage and remarriage: The effects of family structure and family relationships on mothers "well-being". *Journal of Family Issues*, 17, 386-407.
- Feeney. J.A.(1999). "Adult Romantic Attachment and Copple Relationship. In J. Cassidy&P.R .Shaver (Eds) .*Handbook of Attachment Theory, Research and Clinical Applications*. London. The Guilford Press. (A wailbale in site: <http://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:146677>).
- Fisher TD, McNulty JK. (2008). Neuroticism and Marital Satisfaction: The Mediating Role Played by the Sexual Relationship. *Journal of Family Psychology*, Volume 22, Issue 1: 112-122.
- Horvitz, A. V., Helene, R. W., & Sandra, H. W. (1997). Becoming married and mental health: A longitudinal study of a cohort of young adults. *Journal of Marriage and the Family Therapy*, 58, 895-907.
- Johnson, M. D., Cohan, C. L., Davila ,J., Lawrence, E., Rogge, R. D., Karney, B. R., Sullivan, K. T& ,Bradbury ,T. N. (2005). Problem-solving skills and affective expressions as predictors of change in marital satisfaction. *Journal of Consulting&Clinical Psychology*.73 (1): 15-27.
- Nock, S. L. (1995). A comparison of marriage and capability relationship. *Journal of Family Issues*, 16, 53-76.
- Richard LS, Wakefield JA, Lewak R. (1990). Larity of personality variables as predictors of marital satisfaction: A Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) item analysis. *Personality and Individual Differences*, Volume 11, Issue 1: 39-43.

- Watson, D., Hubbard, B. and Wiese, D.(2000). General traits of personality and affectivity as predictors of satisfaction in intimate relationships: Evidence from self-and partner-ratings. *Journal of Personality*, 68, 413-449 .
- Weider-HatfieldD. (1988). Assessing the Rahim Organizational Conflict Inventory-II (ROCI-II). *Management Communication Quarterly*, 1(3): 350-366.
- White JK, Hendrick SS, Hendrick C. (2004). Big five personality variables and relationship constructs. *Personality and Individual Differences*, 37 (7): 1519-1530.

An investigation in to the relationship between personality characteristics and interpersonal conflict solving styles with marital adjustment of the married students at Tabriz Islamic Azad University

Davood Hossaini nasab(Ph.D.)

Rahim badri (Ph.D.)

Aysan Ghaemian oskoei (M.A)

Abstract

The present study aimed at investigating the relationship between personality and interpersonal problem solving styles with the marital adjustment of the married students at Tabriz Islamic Azad University .The statistical population included all married students at Tabriz branch. Using stratified random sampling 325 people as sample size were selected. The data for the study were collected through researcher made a demographic questionnaire; the Neo-Five-Factor inventory (NEO-FFI), Lack Wallace Marital Adjustment (LWMAT) questionnaire, and Rahim Organizational Conflict Inventory 2 (ROCI-2) were also used. Data analyzed through Pearson Correlation Coefficient, and Multi-Variant Regression. The SPSS software was run for the analysis of the data. The results showed that there was a negative correlation between neuroticism and marital adjustment while there appeared a positive correlation between other personality characteristics i.e. (agreeableness, extroversion, openness) and marital adjustment. The predictive validity of the three personality characteristics, consciousness, agreeableness, and neuroticism, respectively, had the power of determination of marital adjustment.

Key Words:

Marital adjustment, Personality characteristics , Interpersonal problem solving styles